

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3533/2022
27.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Чудић, адвокат из ..., против тужене Установе заједничких послова Института у Сремској Каменици из Сремске Каменице, коју заступа Ивана Шумоња Матовина, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1219/22 од 20.06.2022. године, на седници већа одржаној дана 27.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1219/22 од 20.06.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1489/2021 од 11.02.2022. године, у ставовима првом и трећем изреке пресуде и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1219/22 од 20.06.2022. године, усвојена је жалба тужиоца и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1489/21 од 11.02.2022. године у делу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима парничног поступка преиначена, тако да је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 117.067,00 динара са затезном каматом од 20.11.2021. године до исплате, као и износ од 23.229,29 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости сваког износа до 19.11.2021. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.692,22 динара са затезном каматом од 20.11.2021. године до исплате, као и износ од 16.072,51 динар на име затезне камате обрачунате од доспелости сваког износа до 19.11.2021. године и тако што је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 47.596,00 динара, а обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног

поступка у износу од 59.500,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Обавезана је тужена да тужиоцу на име наканде трошкова жалбеног поступка исплати износ од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011... 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), због чега није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време. У уговору о раду од 26.11.2003. године констатовано је да је тужилац у радном односу код туженог почев од 06.03.1985. године, на радном месту радника ... са коефицијентом радног места 6,18. Тужилац је дана 10.09.2007. године закључио анекс уговора о раду на радном месту запослени на ... са коефицијентом посла 6,83. Тужилац је у периоду од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године обављао послове на Тужена је у спорном периоду од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године тужиоцу обрачунавала и исплаћивала плату на тај начин што је основицу коју објављује Влада РС множила са коефицијентом радног места за послове које је тужилац обављао 6,83, а који метод обрачуна плате тужена примењује од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама од 2001. године, тако да је обрачуната основна зарада била мања од миминалне, али је тужена вршила исплату тужиоцу у висини минималне зараде (вршена је корекција тако што је тужиоцу сваког месеца вршена доплата плате до износа минималне зараде). Тужена у обрачунским листама зараде за тужиоца није номинално исказала висину накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђена је по основу налаза вештака, спрам најповољнијих критеријума за тужену у тренутно важећим ПКУ у РС (ПКУ за делатност путне привреде, ПКУ за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада, ПКУ за јавна комунална предузећа Града Суботице, ПКУ за јавно и јавна комунална предузећа Града Панчева, ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије) у ком смислу се обрачунава накнада за исхрану у току рада у висини од 250,00 динара бруто на дневном нивоу, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини 1/12 минималне зараде. Обрачуната висина предметних накнада за спорни период за тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада износи 117.067,00 динара, а обрачуната затезна камата од доспелости сваког појединачног износа до дана 19.11.2021. године износи 23.229,29 динара по основу накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 83.692,22 динара, а обрачуната затезна камата

од доспелости сваког појединачног износа до дана 19.11.2021. године износи 16.072,51 динар.

Тужбени захтев је постављен у складу са варијантом налаза судског вештака економске струке према којој је обрачун извршен на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији, између осталог ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије према којем је дневни износ топлог obroка 250,00 динара бруто, а регрес за коришћење годишњег одмора износи 1/12 минималне зараде на месечном нивоу.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби Закона о платама у државним органима и јавним службама и Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе оценио да тужбени захтев није основан. Ово због тога што запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

По налажењу другостепеног суда, првостепени суд је погрешно применио материјално право када је закључио да је тужбени захтев неоснован, па је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиоцу исплати спорне накнаде. Ово због тога што по становишту другостепеног суда тужиоцу у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу другостепеног суда, у ситуацији када је тужени тужиоцу исплаћивао минималну зараду следи да тужиоцу није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужени дужан да му ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиоца.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да је другостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право.

Тужени је здравствена установа која се у смислу Закона о јавним службама („Службени гласник РС, бр. 24/91...83/14) сматра јавном службом, због чега се на запослене код туженог примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20), у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен код туженог који се сматра јавном службом, на радном месту радника на ..., па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе

чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 106/2018). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиља садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је то што је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Имајући у виду све наведено, погрешно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиоцу исплати спорне накнаде и да му накнади трошкове првостепеног и жалбеног поступка.

Сагласно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Туженом, према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, и то за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Из наведених разлога, применом члана 165. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**